

FÖRLÄNGNING AV KONCESSION 220 kV KRAFTLEDNING ÅNGE – FINNSLÄTTEN

SAMMANFATTNING AV
MILJÖKONSEKVENSBESKRIVNING
SEPTEMBER 2010

Ledningen Ånge – Finnslätten är en 220 kV kraftledning som nu är föremål för ansökan om förlängning av nätkoncession för linje. Ledningen berör Västernorrlands, Gävleborgs, Dalarnas och Västmanlands län.

PROJEKTORGANISATION

Projektledare
Anna Sedvall Wiklund

Miljökonsekvensbeskrivning
Uppdragsledare
[REDACTED], SWECO

Foton, illustrationer och kartor har, om inte annat anges, tagits fram av SWECO och Svenska Kraftnät.

Följande material har använts med tillstånd från Lantmäteriverket: © Lantmäteriverket / SvK-GSD

Org.Nr 202 100-4284

Svenska Kraftnät
Box 1200
172 24 Sundbyberg
Sturegatan 1

Tel 08 475 80 00

Fax 08 475 89 50

www.svk.se

SVENSKA KRAFTNÄT

Svenska Kraftnät är ett statligt affärsverk med uppgift att förvalta Sveriges stamnät för elkraft, som omfattar ledningar för 400 kV och 220 kV med stationer och utlandsförbindelser. Vi har också systemansvaret för el och naturgas. Svenska Kraftnät utvecklar stamnätet och elmarknaden för att möta samhällets behov av en säker, miljövänlig och ekonomisk elförsörjning. Därmed har vi också en viktig roll i klimatpolitiken.

Svenska Kraftnät har över 325 anställda, de flesta vid huvudkontoret i Sundbyberg. Vi har även kontor i Sundsvall, Halmstad och Sollefteå. Ytterligare flera hundra personer sysselsätts på entreprenad för drift och underhåll av stamnätet runt om i landet. År 2009 var omsättningen ca 6 900 miljoner kronor.

Svenska Kraftnät har tre dotterbolag och sex intressebolag, bland andra den nordiska elbörsen Nord Pool. Mer information finns på vår webbplats www.svk.se.

FÖRORD

Denna skrift är en sammanfattning av en miljökonsekvensbeskrivning, MKB, som skall utgöra underlag för en samlad bedömning av projektets inverkan på människors hälsa och säkerhet, på miljön och på hushållningen med naturresurser. MKB:n behandlar förlängning av koncession för befintlig 220 kV ledning mellan Ånge i Ånge kommun, Västernorrlands län och Finnsletten i Västerås kommun, Västmanlands län. MKB:n ingår som ett led i tillståndsprocessen och utformas i enlighet med gällande lagstiftning.

INNEHÅLL

SAMMANFATTNING	4
1 Bakgrund	4
2 Nollalternativet	4
3 Tillstånd	4
3.1 Koncession	4
3.2 Ledningsrätt	5
3.3 Gällande tillstånd för aktuell ledning	5
4 Samråd och information	5
5 Påverkan och konsekvenser för berörda intressen	5
5.1 Västernorrlands län	5
5.2 Gävleborgs län	5
5.3 Dalarnas län	5
5.4 Västmanlands län	6
6 Samlad bedömning av ledningens konsekvenser för berörda intressen	6
7 Åtgärder för att motverka en negativ påverkan på berörda intressen	7
8 Övrig information	7

SAMMANFATTNING

1 BAKGRUND

Svenska Kraftnät inlämnade 2000-09-29 en ansökan till Statens Energimyndighet avseende förlängning av nätkoncession för befintlig 220 kV ledning på sträckan Ånge - Finnsletten. Som bilaga till ansökan har tre miljökonsekvensbeskrivningar (MKB) tagits fram, en för vardera av länen Västmanland och Dalarna och en gemensam för Gävleborgs och Västernorrlands län.

Ledningen togs i drift 1949 och utgör idag en viktig del av 220 kV-systemet mellan vattenkraftproduktionen i mellersta Norrland och förbrukningscentra i Mälardalen. Kraftledningen har en total längd av ca 330 km och sträcker sig genom tolv kommuner och fyra län, se tabell 1.1.

Ledningen utgörs i huvudsak av 17 meter höga portalstolpar av stål och i viss mån 18 meter höga trästolpar. Utmed den aktuella ledningssträckan varierar bredden på ledningsgatan mellan 28 och 52 meter.

2 NOLLALTERNATIVET

Det nollalternativ som presenteras i MKB:erna definieras som att en förlängd koncession för ledningen ej beviljas. Om en förlängning av koncession för linje ej beviljas medför det en förlust av överföringskapacitet på stamnätet i nord-sydlig riktning genom södra Norrland. Vidare skulle säkerheten i elförsörjningen av Västerås och Hofors kraftigt försämrats och kraftstationen i Laforsen samt de övriga, via 130 kV-nätet anslutna, kraftverken i denna del av Ljusnan förlora sin anslutning till samnätet. Risken för störningar och sannolikheten för

mörkläggnings skulle öka och även direkta konsekvenser på miljön genom fysiskt intrång under rivningsarbetet skulle uppstå.

Tabell 1.1. Berörda län och kommuner

LÄN	KOMMUN
Västernorrlands län	Ånge
Gävleborgs län	Ljusdal
	Ovanåker
	Bollnäs
	Ockelbo
	Sandviken
	Hofors
Dalarnas län	Falun
	Hedemora
	Avesta
Västmanlands län	Sala
	Västerås

3 TILLSTÅND

3.1 KONCESSION

För att bygga eller använda elektriska starkströmsledningar i Sverige krävs enligt ellagen (1997:857) ett tillstånd kallat nätkoncession. Energimarknadsinspektionen prövar ansökningar om nätkoncession. Handläggningen av ett koncessionsärende sker i flera olika steg. Nätägaren och verksamhetsutövaren, i det här fallet

Svenska Kraftnät, gör en skriftlig ansökan som åtföljs av en MKB. Energimarknadsinspektionen inhämtar därefter yttranden från bland annat länsstyrelse, kommuner, fastighetsägare och andra som berörs av ansökan.

3.2 LEDNINGSRÄTT

För att få börja byggnation av en ledning krävs förutom tillstånd, koncession, även tillträde till berörda fastigheter. Detta sker vanligen genom tecknande av markupplåtelseavtal mellan fastighetsägare och nätägare. Fastighetsägaren ersätts med ett engångsbelopp för intrång på den mark som tas i anspråk för ledningen. Därefter ansöker nätägaren om ledningsrätt hos Lantmäterimyndigheten, vilket innebär att marken fastighetsrättsligt upplåts för kraftledning.

3.3 GÄLLANDE TILLSTÅND FÖR AKTUELL LEDNING

Rätten att bibehålla ledningen över berörda fastigheter är tryggad genom ledningsrätt eller inskrivna servitut. Nuvarande koncession för ledningen erhöles 1989-04-17 och beviljades till 2000-12-31. Koncessionen gäller till dess att ansökan har prövats slutligt av Energimarknadsinspektionen.

4 SAMRÅD OCH INFORMATION

Enligt miljöbalken 6 kap 4§ ska alla som avser att bedriva verksamhet eller vidta åtgärder som kräver tillstånd eller beslut om tillåtlighet enligt miljöbalken tidigt samråda med länsstyrelsen.

Samråd ska även ske med berörda kommuner, samebyar, berörda fastighetsägare och övriga som kan anses vara berörda av aktuell ledning.

Verksamhetsutövaren ska lämna uppgifter om den planerade verksamhetens lokalisering, omfattning och utformning samt dess förutsedda miljöpåverkan samt redovisa alternativ till planerad verksamhet.

Samråd har genomförts genom att ett utkast till MKB har skickats ut till berörda, se ovan. De synpunkter som inkommit har delvis inarbetats i MBK:n samt redovisas i separat samrådsredogörelse.

Länsstyrelsen i Västernorrland, Dalarna och Västmanland har beslutat att en förlängning av koncessionen inte utgör betydande miljöpåverkan medan länsstyrelsen i Gävleborg anser att den utgör betydande miljöpåverkan.

5 PÅVERKAN OCH KONSEKVENSER FÖR BERÖRDA INTRESSEN

5.1 VÄSTERNORRLANDS LÄN

Ledningen berör Västernorrlands län på en sträcka om ca 23 km. Inom länet passerar ledningen ett Natura 2000-område, Stormyran – Lommyran, samt ett riksintresse för naturvården. I övrigt berörs flera naturvårdsobjekt samt en nyckelbiotop. I Västernorrlands län finns en fornlämning lokaliserad i eller i närheten av ledningsgatan.

Ett fåtal fastigheter med bostadshus finns i ledningens närhet. Totalt finns det 7 st bostadshus lokaliserade inom 100 meter från ledningens centrum.

Konsekvenserna för berörda intressen längs ledningen bedöms totalt sett som små om hänsyn tas vid underhållsåtgärder.

5.2 GÄVLEBORGS LÄN

Ledningen berör Gävleborgs län på en sträcka om ca 193 km. I länet passerar ledningen ett Natura 2000-område benämnt Mellanljusnan, Laforsen – Korskrogen, ett riksintresse för friluftslivet samt flera områden av riksintresse för naturvården. Vidare berörs ett stort antal våtmarker och naturvården. I Gävleborgs län finns 8 st fornlämningar lokaliserade i eller i närheten av ledningsgatan.

Totalt finns det 25 st bostadshus lokaliserade inom 100 meter från ledningens centrum.

Konsekvenserna för berörda intressen längs ledningen bedöms totalt sett som små om hänsyn tas vid underhållsåtgärder.

5.3 DALARNAS LÄN

Ledningen berör Dalarnas län på en sträcka om ca 60 km. I länet berör ledningen ett riksintresse enligt 4 kap 2§ MB samt ett riksintresse för vindbruk. I övrigt berörs ett fåtal nyckelbiotoper samt områden av länsintresse för kulturmiljövården. I Dalarnas län finns 4 st fornlämningar lokaliserade i eller i närheten av ledningsgatan.

Totalt finns det 13 st bostadshus lokaliserade inom 100 meter från ledningens centrum.

Konsekvenserna för berörda intressen längs ledningen bedöms totalt sett som små.

Figur 1.1. Översiktskarta över ledningen RL7 S2-4 Ånge - Finnslätten.

5.4 VÄSTMANLANDS LÄN

Ledningen berör Västmanlands län på en sträcka om ca 55 km. Inom länet passerar ledningen ett riksintresse för kulturmiljövården. Vidare berörs flera våtmarker och områden som ingår i kulturminnesvårdsprogram. I Västmanlands län finns 20 st fornlämningar lokaliserade i eller i närheten av ledningsgatan.

Totalt finns det 43 st bostadshus lokaliserade inom 100 meter från ledningens centrum.

Konsekvenserna för berörda intressen längs ledningen bedöms som små vid en sammanvägning av ledningens totala påverkan i länet.

6 SAMLAD BEDÖMNING AV LEDNINGENS KONSEKVENSER FÖR BERÖRDA INTRESSEN

Vid en samlad bedömning av ledningens totala påverkan på berörda intressen har en sammanvägning av den lokala påverkan i förhållande till hela ledningens sträcka

gjorts. Ledningens påverkan på ett lokalt intresse kan bedömas som större i ett lokalt perspektiv än vid en bedömning av ledningens totala påverkan.

Den befintliga 220 kV ledningen sträcker sig genom ett varierande landskap. I norr dominerar sammanhängande skogar, längre söderut ökar andelen myrområden och från Sala stad och söderut övergår terrängen i ett slättlandskap där marken är odlad. Det varierande landskapet innebär att ledningens påverkan på miljön skiljer sig åt längs sträckningen.

De ur landskapsbildshänseende känsligaste områdena är där ledningen passerar över öppna ytor som jordbruksmark, myrar, sjöar och större vattendrag. Även vid passage över höglänt terräng kan ledningen bli framträdande i landskapet och då speciellt där den omkringliggande skogen har avverkats.

Ledningen passerar ett stort antal områden av intresse för naturvården. Konsekvenserna bedöms totalt sett som små under förutsättning att hänsyn tas till berörda naturvärden vid underhållsåtgärder.

Den befintliga kraftledningen bedöms innebära små konsekvenser för berörda kulturmiljöer och fornlämningar under förutsättning att hänsyn tas vid underhållsåtgärder.

Ledningen bedöms innebära små konsekvenser för det rörliga friluftslivet. Ledningen medför ingen negativ påverkan på friluftslivets möjligheter att utnyttja rekreationsområden.

Ett bostadshus i Västmanland bedöms ha ett magnetfältsvärde som föranleder åtgärder. Svenska Kraftnät bedömer totalt sett att konsekvenserna för boendemiljön längs ledningen är små.

Svenska Kraftnät gör den sammanlagda bedömningen att den befintliga ledningen innebär en liten påverkan på landskapsbild, friluftsliv, natur- och kulturmiljöer samt boendemiljö. Tabell 2 visar den samlade bedömningen av ledningens konsekvenser för berörda intressen på länsnivå och totalt.

Tabell 2. Samlad bedömning för ledningens konsekvenser för berörda intressen

MILJÖASPEKT	VÄSTERNORRLAND	GÄVLEBORG	DALARNA	VÄSTMANLAND	TOTAL PÅVERKAN
LANDSKAPSBILD	Små	Små till måttliga	Små till måttliga	Små till måttliga	Liten till Måttlig
NATURMILJÖVÅRD	Små	Små	Små	Små	Liten
REKREATION OCH FRILUFTSLIV	Små	Små	Små	Små	Liten
NATURRESURSER	Små	Små	Små	Små	Liten
BOENDEMILJÖ	Små	Små	Små	Små	Liten
INFRASTRUKTUR	Små	Små	Små	Små	Liten
PLANFÖRHÅLLANDEN	Små	Små	Små	Små	Liten
RENNÄRINGEN	Små	-	-	-	Liten

7 ÅTGÄRDER FÖR ATT MOTVERKA EN NEGATIV PÅVERKAN PÅ BERÖRDA INTRESSEN

Stor omsorg och hänsyn krävs för att inte påverka områden med naturvärden i samband med underhåll av ledningen. För att undvika markskador sker marktransporter i största möjliga utsträckning på tjälad och snötäckt mark. Hänsyn tas till vattendrag, kulturmiljöobjekt och naturvärden.

Fornlämningar markeras innan underhållsarbete vilket innebär att de kan uppmärksammas och att skador i fornlämning eller inom fornlämningsområde undviks.

Inför större underhållsåtgärder sker samråd med berörda markägare och myndigheter.

8 ÖVRIG INFORMATION

Samrådsredogörelse och fullständiga versioner av miljökonsekvensbeskrivningarna finns att ladda ner från Svenska Kraftnäts hemsida:

<http://www.svk.se/Projekt/koncessionsforlangningar/Ånge---Finnslätten/>

SVENSKA
KRAFTNÄT

SVENSKA KRAFTNÄT
BOX 1200
172 24 SUNDBYBERG
STURIGATAN 1

TEL 08 475 80 00
FAX 08 475 89 50
WWW.SVK.SE